

“Calia saber l’origen de la sorpresa del meu personatge davant del món”

Julià de Jòdar (Badalona, 1942) publica a Proa el relat fragmentari *Noi, ¿has vist la mare amagada entre les ombres?*

—Aquest mosaic neix d’alguna peça en concret o ja teníeu tot el fris pensat de bell antuvi?

—Neix de la voluntat de fer una sèrie de bagatel·les, que jo en deia. D’observacions, somnis, reflexions, fantasies, com vulgueu, sobre la realitat.

—Poc o molt connectades?

—Potser connectades, però sense enfilall. Anava una mica a les palpentes. Però a mesura que avançava veia que hi havia alguna cosa i aquesta cosa era un subjecte contemporani. Enllestida aquesta part, que ara és la segona, calia saber l’origen de l’estranyesa, saber d’on surt la sorpresa del personatge davant el món. I llavors vaig fer una primera part que, sense que fos l’origen de la segona, diguéss en quins moments comença a estranyar-se, que és durant la infantesa.

—Hi ha molta fantasia, és evident, però en ser tan personal i íntim el relat i, a més, datat socialment i històricament, el lector pot pensar que són experiències viscudes per l’autor.

—En el cas de l’experiència infantil, són coses que un hauria volgut viure i que va viure de forma diferent, o no tan intensa o dramàtica, com la sensació de pèrdua. Són com desigs quallats que no van tenir possibilitat de realitzar-se. És un cert exorcisme del que havia volgut viure i no vaig poder o no vaig voler. I la segona part sí que són estampes agafades de la meua vida real, una experiència viscuda.

—Què projecta l’autor al narrador i què els separa?

—Li presto estupefacció, estranyesa, de gran. I li faig patir una manca de recursos mentals que l’escriptor Julià de Jòdar persona no té. Això, d’una altra banda, t’eximeix de l’exhibició excessiva d’estil i d’una presència abusiva del narrador.

—També cal demanar si la mare, o la relació del fill amb la mare, sorgeix de fets reals.

—No. És una mare que surt de la voluntat del fill de ser víctima i botxí de la mare, de ser tots dos alhora. El fill és un personatge amb deliri d’omnipotència. Què té de mi? No m’hi sé reconèixer. No hi ha voluntat de dir “he viscut això i en vull

TINA BAGUÉ

Julià de Jòdar publica a Proa el relat fragmentari *Noi, ¿has vist la mare amagada entre les ombres?*.

fer experiència literària”. Ho abomino. Em semblaria obscè.

—Però si, com dèieu, hi ha alguna cosa vostra dins aquestes bagatel·les, es poden prendre per confessions?

—No. Això també ho trobo obscè. A mesura que les feia tenia la sensació que el lector s’ho podia prendre així i per evitar-ho vaig crear un narrador que les escrigués a partir de les seves mancances emocionals. La recerca del personatge era fruit d’una lluita contra aquesta obscenitat moral, molt perillosa, literàriament. Tothom té coses per confessar i no té l’obligació de fer-ne literatura. Per a mi la literatura no és ni catarsi, ni terapèutica, ni autoexculpació.

—Fa la sensació que heu fet una provatura, no parlo en el sentit negatiu, d’obra que es queda a mig fer, sinó en el de veure on us pot portar l’acte de l’escriptura.

—Sí. I m’hi he sentit més còmode que amb les novel·les. M’ha permès d’introduir-hi elements

semielaborats. El llibre neix d’una semielaboració de bagatel·les que l’acaben definint i donant-li una configuració que les converteix en elements estructurats, coherents, elaborats. El joc era evitar el conte tancat en ell mateix, l’estampa aïllada, i crear un moviment estructural intern.

—El llibre se subtitula *Un viatge*. A quin viatge us referiu?

—Al que fa el protagonista de la infantesa a l’etapa final de la vida, sense passar per la intermèdia. Com si des de la infantesa a la mort no trobés sentit a la vida, com si negués la maduració, o com si la maduració fos conseqüència d’una infantesa incompleta. Una infantesa inexplicable i una mort sense sentit. Aquest seria el viatge.

—Què us ha motivat a parlar, amb tanta intensitat, de la relació d’un fill amb la seva mare?

—Ningú no va destacar, de la meua trilogia, la relació de Gabriel Caballero amb la mare, i això em va deixar una mena de corcó per dins. A banda de parlar de la vida del barri jo volia parlar d’això, de com costa tallar el cordó umbilical. Per tant, el personatge narrador, anònim, no és del tot nou. És una reivindicació no confessada de Gabriel Caballero, de la relació amb la mare, tapada per milers de capes.

Lluís Bonada